שאלות ותשובות בהלכה

הסכם דרקוני בין מורה לתלמיד – התחייבות להעביר מחצית מההכנסות לכל החיים

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

התחייבות מופרזת שבה מתחייב תלמיד להעביר למורו אחוזים גבוהים מכל הכנסותיו העתידיות למשך עשרות שנים, נחשבת בדיני ממונות כ"הסכם שטות" ו"אסמכתא", והיא בטלה ומבוטלת מעיקרה מפני שחסרה בה גמירות דעת אמיתית.

בסוגיה זו (הקשורה לחושן משפט סימן ר"ז).

בשיעור הובא מעשה שהגיע לדיון בבית הדין: מוהל וותיק בארצות הברית לימד תלמיד את אומנות המילה, והתנה עמו תנאי חריג – שכל שכר שיקבל התלמיד מביצוע בריתות מילה מיום זה ועד מאה ועשרים שנה, יחלוק עמו מחצה על מחצה (50%). כעבור השנים הצליח התלמיד מאוד והשתכר ממון רב, והמורה תבעו לבית הדין לקבל את מחצית שכר כל הבריתות. בית הדין פטר את התלמיד לחלוטין מלהמשיך ולהעביר אחוזים אלו. נפסק כי התחייבות כה מופלגת וארוכת טווח אינה נחשבת כקניין או כהתחייבות מסחרית תקפה, אלא כגוזמה ודברי הבאי שאין אדם גומר בדעתו להתחייב בהם ברצינות, ועל כן אין לה תוקף בבית דין (סוגיה הקשורה לחושן משפט סימן ר"ז).

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

הוראת המשפט

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

סרקו את הקוד
לאתר הוראת המשפט

להרשמה ולפרטים: 02-62-60-680 · horat-hamishpat.co.il

© 2026 הוראת המשפט · כל הזכויות שמורות